ISBN 978-9952-37-566-4

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT MƏDƏNİYYƏT VƏ İNCƏSƏNƏT UNİVERSİTETİ

MƏİŞƏT ZORAKILIĞI HALLARININ QARŞISININ ALINMASI İSTİQAMƏTİNDƏ SOSİAL İŞİN TƏTBİQİ BEYNƏLXALQ ELMİ-PRAKTİKİ KONFRANSININ

MATERİALLARI

BAKI-2021

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT MƏDƏNİYYƏT VƏ İNCƏSƏNƏT UNİVERSİTETİ

ISBN 978-9952-37-566-4

MƏİŞƏT ZORAKILIĞI HALLARININ QARŞISININ ALINMASI İSTİQAMƏTİNDƏ SOSİAL İŞİN TƏTBİQİ BEYNƏLXALQ ELMİ-PRAKTİKİ KONFRANSININ

MATERİALLARI

Konfrans Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 26.01.2021-ci il tarixli 1764 nömrəli məktubuna əsasən Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 09.03.21 tarixli 03.11.271/15 saylı qərarına əsasən Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində keçirilmişdir.

Bakı – 2021

MƏİŞƏT ZORAKILIĞI HALLARININ QARŞISININ ALINMASI İSTİQAMƏTİNDƏ SOSİAL İŞİN TƏTBİQİ – 2021

MINISTRY OF EDUCATION OF THE AZERBAIJAN REPUBLIC
AZERBAIJAN STATE UNIVERSITY OF CULTURE AND ARTS

MATERIALS OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE ON THE IMPLEMENTATION OF SOCIAL WORK IN THE FIELD OF PREVENTION OF DOMESTIC VIOLENCE

Baku – 2021

MƏİŞƏT ZORAKILIĞI HALLARININ QARŞISININ ALINMASI İSTİQAMƏTİNDƏ SOSİAL İŞİN TƏTBİQİ – 2021

Elmi redaktor: Elm və yaradıcılıq işləri üzrə prorektor, dosent **Sədaqət Əliyeva**

Məsul katib: Elm və yaradıcılıq-ifa işləri şöbəsinin müdiri, dosent **Gülşən Qafarova**

Materialların tərtibi: Elm və yaradıcılıq-ifa işləri şöbəsinin mütəxəssisi **Səbinə Namazova**

MƏİŞƏT ZORAKILIĞI HALLARININ QARŞISININ ALINMASI İSTİQAMƏTİNDƏ SOSİAL İŞİN TƏTBİQİ BEYNƏLXALQ ELMİ-PRAKTİKİ KONFRANSININ MATERİALLARI. Bakı, ADMİU 2021, səh. 220.

TƏŞKİLAT KOMİTƏSİ

Ceyran Mahmudova - ADMİU-nun rektoru, professor (sədr)
Validə Məmmədova - Tədris işləri üzrə prorektor, professor
Sədaqət Əliyeva – Elm və yaradıcılıq işləri üzrə prorektor, dosent
Gülşən Əliyeva-Kəngərli - Beynəlxalq əlaqələr və tərbiyə işləri üzrə prorektor, professor
Gülşən Qafarova - Elm və yaradıcılıq-ifa işləri şöbəsinin müdiri, dosent
Vasif Adilov – Kulturologiya fakültəsinin dekanı, dosent
Mübariz Süleymanov- - Sosial-mədəni fəaliyyət kafedrasının müdiri, professor
Tamilla Əhmədova - Sosial-mədəni fəaliyyət kafedrasının dosenti
Məftunə İsmayılova - Sosial-mədəni fəaliyyət kafedrasının müəllimi
Ülkər Rzayeva - Sosial-mədəni fəaliyyət kafedrasının müəllimi
Lamiyə Rzayeva-Əhmədli - Sosial-mədəni fəaliyyət kafedrasının müəllimi
Gülnar Abbasova- Sosial-mədəni fəaliyyət kafedrasının müəllimi

THE ORGANIZING COMMITTEE

Jeyran Mahmudova - Rector of ASUCA, Professor (Chairman)
Valida Mammadova - Vice-Rector for Academic Affairs, Professor
Sadagat Aliyeva - Vice-Rector for Science and Creativity, Associate Professor
Gulshan Aliyeva-Kangarli - Vice-Rector for International Relations and Education, Professor
Gulshan Gafarova - Head of the Department of Science and Creative Performance, Associate Professor
Vasif Adilov - Dean of the Faculty of Culturology, Associate Professor
Mubariz Suleymanov - Professor of the Department of Social and Cultural Activities
Tamilla Ahmadova - Associate Professor of Socio-Cultural Activity
Maftuna Ismayilova - Teacher of the Department of Social and Cultural Activities
Ulker Rzayeva - Teacher of the department of Socio-Cultural Activity
Lamiya Rzayeva-Ahmadli - Teacher of the department of Socio-Cultural Activity
Gulnar Abbasova - Teacher of the department of Socio-Cultural Activity

MƏRUZƏÇİ EKSPERTLƏR

Prof. Ceyran Mahmudova
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin rektoru
Prof. Jeyran Mahmudova
Rector, Azerbaijan State University of Culture and Arts

Firudin Qurbanov
Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirinin müavini
Firudin Gurbanov
Deputy Minister of Education of the Republic of Azerbaijan

Anar Kərimov
Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirinin müavini
Anar Karimov
Deputy Minister of Labor and Social Protection

Dos. Sədaqət Əliyeva
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin prorektoru
Assoc. Prof. Sadagat Aliyeva
Vice-rector of Azerbaijan State University of Culture and Arts

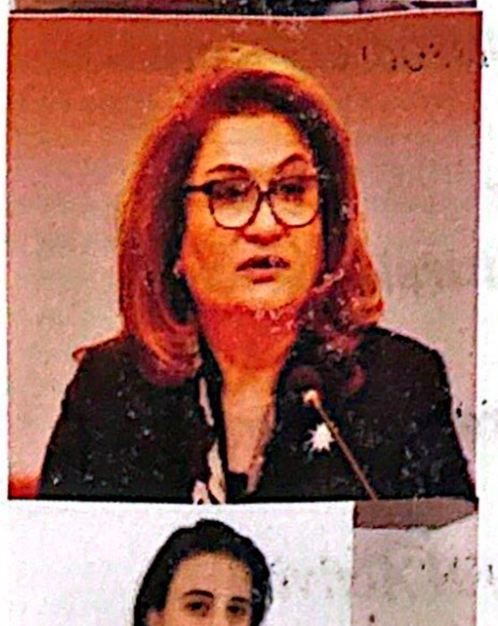

Prof. Hicran Hüseynova
Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq komitəsinin sədri
Prof. Hijran Huseynova
Family and Women's Committee of the Milli Majlis

Ceyran Rəhmətullayeva
Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin Aparat rəhbəri
Jeyran Rahmatullayeva
Chief of Staff of the State Committee for Family, Women and Children

Dr. Ana Radulesku
Beynəlxalq Sosial İşçilər Federasiyasının Avropa üzrə prezidenti
Dr. Ana Radulesku
President of the International Federation of Social Workers for Europe

Sosial İş Məktəblərinin Beynəlxalq Assosiasiyasının prezidenti

Prof. Annamariya Kampanini

President of the International Association of Schools of Social Work

Adıgözəl Adıgözəlov

Daxili İşlər Nazirliyinin Baş İctimai Təhlükəsizlik İdarəsinin şöbə rəisi

Adıgozal Adıgozalov

Head of the Main Public Security Department of the Ministry of Internal Affairs

Laurinas Totoraitis

Tvinninq layihəsinin ölkə üzrə kordinatoru

Laurinas Totoraitis

Country coordinator of the Twinning project

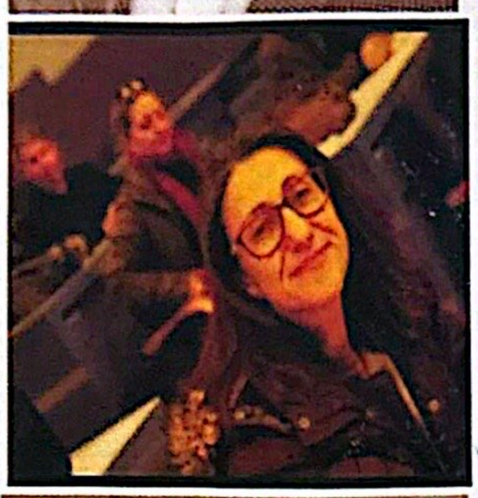

Zeynəb Mutlu

Ankara Ədliyyə Ailə Məhkəməsinin sosial işçisi

Zeynep Mutlu

Social worker of Ankara Family Court of Justice

Mehriban Zeynalova

Təmiz Dünya Qadınlara Yardım İctimai Birliyinin Sədri

Mehriban Zeynalova

Chairwoman of the Clean World Women's Aid Association

Kəyan Hacıyev

Dövlət Miqrasiya Xidmətinin baş idarə rəisi

Keyan Hajiyev

Head of the Main Department of the State Migration Service

Engin Fırat

Hacettepe Universiteti Sosial İş fakültəsi

Engin Fırat

Hacettepe University, Faculty of Social Work

Doç,Dr Tutu Aydınoğlu

İstanbul Üniversiteti Dövlət Konservatoriyası

Assoc. Prof. Tutu Aydinoglu

İstanbul University State Conservatory

Dr.Ögr.Üyesi Nuray Ocaklı
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversiteti
Assoc. Prof. Dr. Nuray Ocakli
İstanbul Sabahattin Zaim University

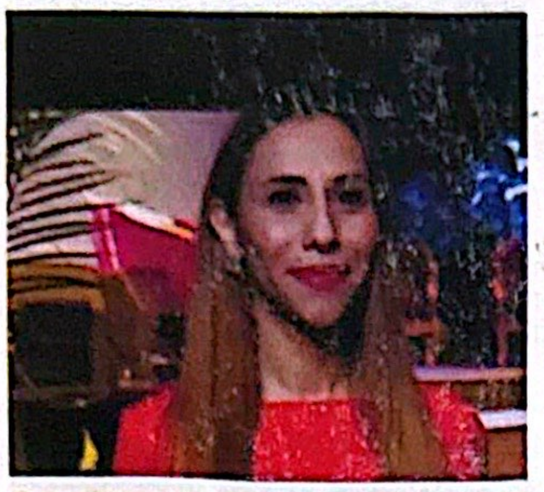

Ezgi Yaman
Kocaeli Universiteti, ECPAT Türkiyə təmsilçisi
Ezgi Yaman
Kocaeli University, ECPAT Turkey

Doç Dr. Özge Sanem Özateş Gelmez
Hacettepe Universiteti
Assoc. Prof. Ozge Sanem Ozatesh Gelmez
Hacettepe University

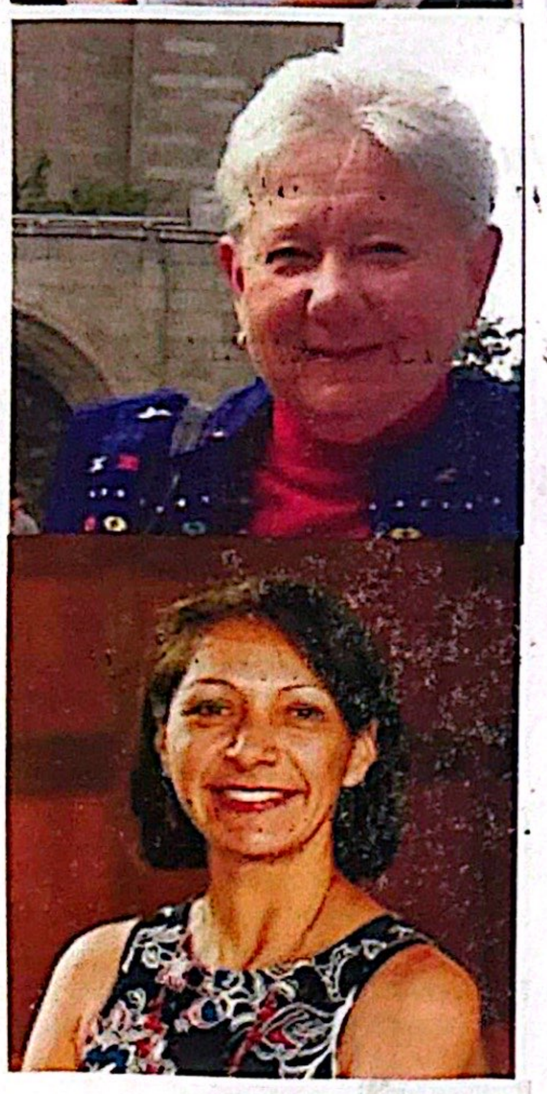

Mirna MakNit
Sosial iş üzrə beynəlxalq ekspert
Myrna McNit
International expert on social work

Prof. Letisiya Villareal-Sosa
Dominikan Universiteti
Prof. Leticia Villareal-Sosa
Dominican University

Aslıhan Burcu Öztürk
Hacettepe Universiteti
Aslıhan Burcu Ozturk
Hacettepe University

Zəhra Tosun
Uzman psixoloq, Kadın Adayları Destekleme Derneği
Zahra Tosun
Expert psychologist, Women Candidates' Support Association

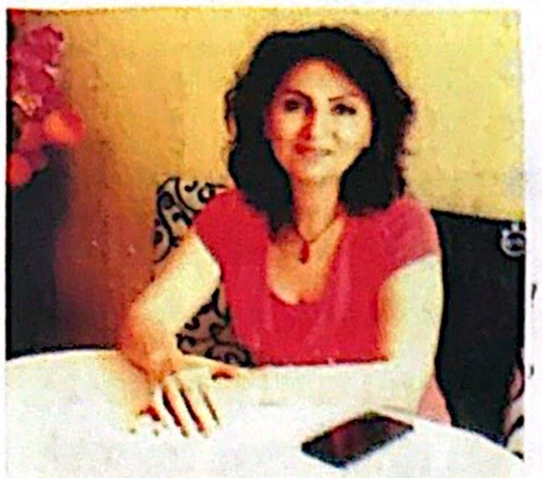

Südabə Məmmədova
"TƏMAS" Regional İnkişaf İctimai Birliyinin Sədri
Sudaba Mammadova
"TƏMAS" Regional Development Public Union

Məftunə İsmayılova
Sosial Xidmətlər Agentliyinin Departament müavini
Maftuna Ismayilova
Deputy Department of the Social Services Agency

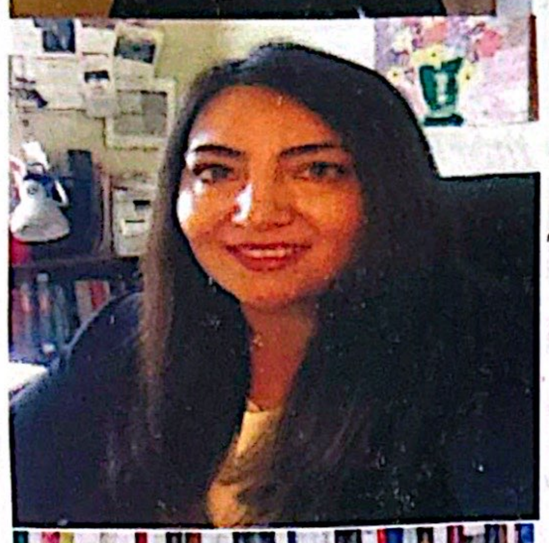

Aytəkin Hüseynli
Vaşinqton Universitetinin Braun Sosial iş və İctimai Səhiyyə mərkəzinin doktorantı
Aytakin Huseynli
Doctoral student at the Brown Center for Social Work and Public Health at the University of Washington

Rəna Hüseynova
Almaniyanın Vexta Universitetinin doktorantı
Rana Huseynova
Doctoral student at the University of Vechta, Germany

Gülnar Abbasova
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin müəllimi
Gulnar Abbasova
Lecturer of Azerbaijan State University of Culture and Arts

Ayxan Qəhrəmanov
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin müəllimi
Aykhan Gahramanov
Lecturer of Azerbaijan State University of Culture and Arts

Həmid Olami
İran Sosial İşçilər Assosiasiyası və BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının nümayəndəsi
Hameed Olami
Social Workers Association of Iran and UN High Commission for Refugees

Elm və Arbitraj heyəti
Science and Arbitration board
Совет по науке и арбитражу

Prof. Ceyran Mahmudova
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin rektoru
Prof. Jeyran Mahmudova
Rector, Azerbaijan State University of Culture and Arts
Проф. Джейран Махмудова
Ректор Азербайджанского Государственного Университета Культуры и Искусств

Prof. Leticia Villareal-Sosa- *Dominican University*
Prof. Letisiya Villareal-Sosa- *Dominik Universiteti*
Проф. Летисия Вильярреаль-Соса- *Доминиканский Университет*
Aytəkin Hüseynli -*Vaşinqton Universitetində Braun Sosial iş və İctimai Səhiyyə mərkəzi*
Aytakin Huseynli - *Brown Center for Social Work and Public Health at the University of Washington*
Айтекин Гусейнли - *Брауновский центр социальной работы и общественного здравоохране-ния в Вашингтонском университете*
Məftunə İsmayılova - *Sosial Xidmətlər Agentliyinin Departament müavini, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin müəllimi*
Мафтуна Исмайлова - *Заместитель департамента Агентства Социальных Услуг, преподаватель Азербайджанского Государственного Университета Культуры и Искусств*
Maftuna Ismayilova - *Deputy Department of the Social Services Agency, Lecturer of Azerbaijan State University of Culture and Arts*
Dos. Sədaqət Əliyeva - *Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin prorektoru*
Assoc. Prof. Sadagat Alieva-*Vice Rector- Azerbaijan State University of Culture and Arts*
Доц.Садагат Алиева - *проректор - Азербайджанский Государственный Университет Культуры и Искусств*
Prof. Mübariz Süleymanlı- *Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin Sosial-mədəni fəaliyyət kafedrasının müdiri*
Prof. Mubariz Suleymanli - *Head of the Department of Socio-Cultural Activity of the Azerbaijan State University of Culture and Arts*
Проф. Мубариз Сулейманлы - *заведующий кафедрой социально-культурной деятельности Азербайджанского Государственного Университета Культуры и Искусств*
Prof.Minəxanım Əsədova –*Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti*
Prof. Minakhanim Asadova - *Azerbaijan University of Tourism and Management*
Проф. Минаханим Асадова - *Азербайджанский Университет Туризма и Менеджмента*
Prof. Sabir Əmirxanov – *Azərbaycan Biznes Universitetinin prorektoru*
Prof. Sabir Amirkhanov - *Vice-Rector -Azerbaijan Business University*
Проф. Сабир Амирханов – *проректор- Азербайджанский Университет Бизнеса*
Dos.Rəşad Əsgərov- *Bakı Dövlət Universiteti*
Доц. Рашад Аскеров- *Бакинский Государственный Университет*
Assoc.Prof. Rashad Asgarov - *Doctor of Philosophy of Baku State University*
Ceyran Rəhmətullayeva- *Azərbaycan Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Komitənin aparat rəhbəri*
Jeyran Rahmatullayeva - *Chief of Staff of the Committee on Family, Women and Children of Azerbaijan*
Джейран Рахматуллаева - *Руководитель аппарата Комитета по делам семьи, женщин и детей Азербайджана.*

MÜNDƏRİCAT

"Azərbaycan Respublikasında məişət zorakılığı ilə mübarizəyə dair 2020–2023-cü illər üçün Milli Fəaliyyət Planı"nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı.....*13*

Hicran Hüseynova

Məişət zorakılığı dünyanın qlobal problemlərindən biri kimi.....*14-19*

Ceyran Rəhmətullayeva

Məişət zorakılığından əziyyət çəkən şəxslərlə sosial işin təşkili.....*20-25*

Adıgözəl Adıgözəlov

Qadınların və qızların hüquqlarının təmin edilməsi, onlara qarşı törədilmiş cinayətlərin açılması və zorakılığının profilaktikası.....*26-27*

Sədaqət Əliyeva

Mədəniyyət prizmasından görünən gender dünyası.....*28-32*

Məftunə İsmayılova

Gender əsaslı məişət zorakılığı hallarının sosial səciyyəsi.....*33-36*

Tutu Aydınoğlu. Nuray Ocaklı

Yıldız Sarayı Opera Sahnesinde La Traviata: Kadın, Psikolojik Şiddet ve Ölüm.....*37-46*

Aslıhan Burcu Öztürk

Kadın sığınmaevlerinde feminist sosyal çalışma.....*47-52*

Özge Sanem Özateş Gelmez

Kadına karşı şiddetle mücadelede stratejik bir araç olarak grup çalışmaları.....*53-59*

Engin Fırat

Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak için erkekler ile çalışmak.....*60-71*

Lamiyə Rzayeva-Əhmədli

Məişət zorakılığı ilə mübarizə və sosial iş təhsili.....*72-74*

Aynur Veysəlova-Abbasova

COVİD-19 pandemiyasının ailədaxili münasibətlərə təsiri: müsbət və mənfi cəhətlər.....*75-80*

Тамилла Ахмедова

Значение социального работника в борьбе с насилием в семье.....*81-84*

Savvarə Rzaquluyeva

Məişət zorakılığında uşaq istismarının qarşısının alınması istiqamətində sosial işin tətbiqi.*85-88*

Aygün Eyvazlı

Cəmiyyətin ən böyük bəlası – zorakılıq.....*89-92*

Fəridə Cəbrayılova

Məişət zorakılığını şərtləndirən amillər və onlara qarşı mübarizə tədbirləri.....*93-95*

Rəşad Əsgərov, Gülşən Əmikişiyeva

Azərbaycanda məişət zorakılığı ilə mübarizə yolları.....*96-98*

Sevinc Əskərova.

Ailədaxili zorakılıq sosial - nəzəri təhlil kontekstində.....*99-101*

Ayxan Qəhrəmanov

Ailədaxili münasibətlər uşaqlarda intiharın əsas səbəblərindən biri kimi.....*102-106*

Zahid Bünyadov

Azərbaycanda məişət zorakılığının qarşısının alınması, insan alverinə qarşı mübarizə....*107-110*

Ülkər Rzayeva

Təcridolunma şəraitində ailədaxili münasibətlərin xüsusiyyətləri.....*111-113*

Gülnar Abbasova

Uşaqlar üçün sosial-psixoloji xidmətin əsasları.....*114-117*

Günel Adıgözəlova

Ailə-nikah münasibətlərində gender problemi.....*118-122*

Nailə Qasımova

Cəmiyyətdə baş verən məişət zorakılığına qarşı mübarizə yolları.....*123-126*

MƏİŞƏT ZORAKILIĞI HALLARININ QARŞISININ ALINMASI İSTİQAMƏTİNDƏ SOSİAL İŞİN TƏTBİQİ – 2021

Nargilə Bədəlova
Azərbaycanda qadınlara qarşı zorakılıq problemi və onun aradan qaldırılması yolları...127-131
Динара Алиева
Хороший международный опыт в проблеме домашнего насилия.....132-136
Günay Məmmədzadə
Gender bərabərliyinə tarixi-sosial aspektdən baxış və bu prosesdə qadının rolu.....137-142
Jalə Fərhadova
Şəxsiyyətin formalaşmasına məişət zorakılılığının mənfi təsirləri.....143-147
Lalə Cəfərova
Məişət zorakılığında uşaq müdafiəsinin təşkili.....148-151
Nübar Bayramova
Uşaqlara qarşı törədilən cəzaların növləri və multikultural sosial sərişta.....152-156
Aynur Səfərli
Məişət zorakılığının növləri və həlli yolları.....157-164
Aygün Qurbanova
Məişət zorakılığının qadınların psixoaktiv maddə istifadəçi olmalarına təsiri.....165-169
Nərgiz Nəsirova
Məişət zorakılığının qarşısının alınmasında Azərbaycan təcrübəsi.....170-173
Höküməә Hacıyeva
Məişət zorakılığı sahəsində beynəlxalq və regional əməkdaşlıq.....174-179
Bilqeyis Əliyeva
Qadınların tarixi dəyərinin işıqlandırılması bəşəriyyətin yarı tarixinin canlandırılmasıdır.....180-186
Şükürанə Səfərova
Məişət zorakılığı ənənəvi ailə modelinin tənəzzül səbəbi kimi.....187-190
Firuzə Sadıqova
Erkən nikahdan məişət zorakılığına gedən yol.....191-199
Şalan Novruzov
Alkoqolizm və məişət zorakılığı.....200-204
Akifə Abbasova
Lars von Triyer filmlərində anti-feminist yanaşmalar 205-209
Reyhanə Abasova
Məişət zorakılığı və onun yaranma səbəbləri.....210-213
Nərgiz Yusifova
Ailədaxili zorakılıq hallarının yaratdığı problemlər və bu problemlərin həllində sosial işin açdığı qapılar.....214-217
Bəhram Şamilov
Məişət zorakılığı ilə mübarizədə sosial işçilərin rolu.....218-219

"Azərbaycan Respublikasında məişət zorakılığı ilə mübarizəyə dair 2020–2023-cü illər üçün Milli Fəaliyyət Planı"nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 3-cü bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

1. "Azərbaycan Respublikasında məişət zorakılığı ilə mübarizəyə dair 2020–2023-cü illər üçün Milli Fəaliyyət Planı" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi:

2.1. bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilən Milli Fəaliyyət Planında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrasını əlaqələndirsin;

2.2. həmin Milli Fəaliyyət Planında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrasının gedişi barədə ildə bir dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 27 noyabr 2020-ci il.

UOT:792.342.7

Tutu Aydınoğlu
İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
Doç,Dr
Nuray Ocaklı
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Dr.Ögr.Üyesi
E-mail: tutuleyla@gmail.com

YILDIZ SARAYI OPERA SAHNESİNDE LA TRAVİATA: KADIN, PSİKOLOJİK ŞİDDET VE ÖLÜM

Arşiv belgeleri ve literatür taramasıyla yazılan bu çalışmada, Yıldız sarayında kültürün gelişimi, Abdülhamit Han döneminde opera sevdasının artması ve özellikle Verdi'nin La Travita operasının büyük önem taşıması araştırılmıştır. Ayrıca La Traviata operasının yazım tarihi, o dönemde baş veren olaylar, operanın metin yazarının ve bestecisinin özel hayatındaki olaylar, özellikle kadına karşı manevi şiddetin boyutları araştırılmıştır. Aynı zamanda bu şiddetin saray dönemi ve modern dönemdeki boyutları da karşılaştırılmıştır.

Anahtar kelimeler: Yıldız Sarayı, Opera, Batı Müziği, Verem, kadına şiddet

Giriş

Operanın, daha erken dönemlerde İstanbul müzik kültürünün bir parçası olduğuna dair bazı ip uçları olsa bile bir Osmanlı'nın opera hakkındaki görüşlerini birinci ağızdan öğrenebildiğimiz bir kaynak olan Yirmisekiz Mehmet Çelebi'nin Fransa seyahatnamesi 18.yy başında yazılmıştır. 1719 yılında Paris sefiri olarak atanan Yirmisekiz Mehmet Çelebi'nin Osmanlıca ve Latin hafleriyle basılan, Fransızca'ya da çevrilen Fransa seyahatnamesi literatürde Osmanlı ve opera konusunda elimizdeki en eski birincil kaynaklardan biri olarak nitelendirilmektedir. (Rado, 2018) Yirmisekiz Mehmet Çelebi seyahatnamesinin altı sayfasını izlediği opera ve bale gösterisine ayırmıştır ve operayı bir Osmanlı'nın gözünden okuyucusuna aktarması sebebiyle de özel bir öenm taşır. (Rado, p. 52-58)

Çelebi izlediği gösteriyi "Paris şehrine mahsus bir oyun" olarak tanımlar ve "opâre derler imiş" diye ekler. Çelebinin gözlemlerine göre şehrin elit kesimi ve imparatorun vasisi bu temsillere büyük ilgi göstermektedirler ve operalar imparatorun sarayının yanında, Çelebi'nin "saray" olarak tanımladığı, gösterişli bir konser salonunda sahnelenmektedir ve bu salonda herkes rütbesine göre oturmaktadır. Operayı kralın locasından izleyen Mehmet Çelebi'nin dikkatini çeken bir husus da opera orkestrasında yüzden fazla sazın bulunmasıdır. Temsil akşam vaktinden bir saat önce başlamıştır ve konser salonundaki zengin ışıklandırma kadar duvar, direk, trabzan ve tavanında görülen altın yaldızlı süslemeler ve izleyicilerin gösterişli kıyafetleri de Mehmet Çelebi'nin dikkatini çekmiştir. Seyahatnamede perde, dekor, oyuncular ve kostümler konusunda bilgi verildikten sonra sazların hep birlikte çalmaya başladığı, sahnede bir süre dans edildiği ve sonra operaya geçildiği bilgisini verir. Mehmet Çelebi sahnede hikayenin canlandırılması, operanın hikayesinin basılmış ve çoğaltılmış olması, operanın her perdesinde farklı dekorların kullanıldığı ve dekorların perdeden perdeye geçişlerde nasıl değiştirildiği gibi konularında bilgi verir ve gözlemlerini okuyucusuyla paylaşır. Çelebi seyhatnamesinde sahnede gördüklerinden çok etkilendiğini " ... ol kadar şaşılacak şeyler gösterdiler ki, tabiri kabil değil... Görülmedikçe inanılamayacak kadar acaiplikler ve gariplikler temaşa olundu." sözleriyle ifde eder. (Rado, s. 55)

Batı müziği kültürünü 18. Yüzyıldan itibaren saraya girdiği bilinmektedir. III Selim zamanında Topkapı sarayında sahnelenen opera hakkındaki bilgileri sultanın sır kâtibi Ahmet Efendi'nin ruznamçe (günlük) kaydından öğreniyoruz. (Sevengil, 1959, p.15-17) 19.yy'da pek çok önemli opera Osmanlıcaya çevrilmiş ve sahnelenmiştir. (İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi,

NECTY08998) 1840'da İstanbul'a gelen bir İtalyanın gösteriler sahnelemek amacıyla Beyoğlu'nda bir yer yaptırmak için padişahtan izin aldığı ve bundan sonra İtalya'dan gelen opera gruplarının Beyoğlu'nda gösteriler yaptığı bilinmektedir. Sahnelenen ilk opera İtalyan besteci Gaetano Donizetti'nin (1797-1848) Belisario (1836) adlı eseridir ve bu opera aynı zamanda Osmanlıca'ya çevrilerek basılan ilk operadır. (Sevengil, 1969, s.24) Bu başlangıcın ardından İstanbul'da Verdi'nin operalarının sahnelendiğini görüyoruz. Atar'ın 1974 yılında Chicago'da sunduğu bildirisinde verdiği tabloda İstanbul ve Avrupa şehirlerinde sahnelenen Verdi operalarını listelemiştir ve aşağıda yer verdiğimiz bu tablo Avrupa ve İstanbul arasında karşılaştırma yapılması için çok önemli bir kaynaktır. (Atar, 1974)

Eserlerin İstanbul'daki ilk oynanış sırasına göre adları:	**Batıdaki ilk oynanış yerleri ve tarihleri:**	**İstanbul'da ilk oynanış tarihleri:**	**Batıdan sonra Türkiye'deki ilk oynanışlarına kadar geçen süre:**
Ernani	Venedik 1844	1846	2 yıl
Nabucco	Milano 1842	1846	4 yıl
Macbeth	Floransa 1847	1848	1 yıl
I Lombardi	Milano 1843	1850	7 yıl
I masnadieri	Londra 1847	1851	4 yıl
Il trovatore	Roma 1853	1853	10 ay
Rigoletto	Venedik 1851	1854	3 yıl
La traviata	Venedik 1853	1856	3 yıl
I vespri siciliani	Paris 1855	1860	5 yıl
Un ballo in maschera	Roma 1858	1862	4 yıl
La forza del destino	St. Petersburg 1862	1876 ya da 1877	14-15 yılll
Aida	Kahire 1871	1885	14 yıl

1865-66 yıllarında C. Guatelli paşanın yönetiminde Verdi'nin operaları Naum Tiyatrosu'nda sahnelenmiştir. Bu operalar: 'Rigoletto', 'Un balo in maschera', 'Ernani', 'Otello', 'Nabucco' ve Sultan Abdülhamid'in en sevdiği operalardan biri olan 'La traviata'dır.

1. Dolmabahçe Sarayı'ndan Yıldız Sarayı'na Batı Müziği ve Opera

19.yy'da Osmanlı modernleşmesinin en önemli ve temel reformlarından biri müzikti. III. Selim devrinden bu yana Osmanlı sultanları, prensesleri ve prensleri Osmanlı müiğinin modernleşmesinde öncü olmuşlardı. Yeniçeri ocağının ve geleneksel askeri müziğin simgesi olan Mehteran bölüğünün lağvedilmesi Osmanlı modern müziği için bir dönüm noktası oldu. Osmanlı arşiv belgeleri göstermektedir ki, artık toplumsal huzursuzluğun bir simgesi haline gelmiş olan yeniçeri ocaklarının kaldırılması imparatorluk topraklarında sevinç ile karşılanmıştı. 17 Ağustos 1825 (2 Muharrem 1241) tarihinde Mısır'dan gelen bir belgede yeniçeri ocağının kaldırılmasının "hüsn-ü kabul gördüğü" ve "yeniçerilerin imhasından memnuniyet hasıl olduğu" ifade edilmiştir. (BOA, 1241, HAT., 294 17484) Yeniçeri ocağının yerini dönemin ilk modern ordusu "Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye"'oldu ve modern ordunun kurulmasından hemen sonra modern bir askeri mızıka takımı kurulma çalışmaları başladı. Fakat askeri müzik reformu ancak 1828 yılında İtalyan besteci Giuseppe Donizetti "Muzıka-yi Hümâyun ustakârı" unvanı ile göreve başladıktan sonra hayata geçirilebildi ve imparatorluğun modern askeri bandosu Mızıka-i Hümayun resmen kuruldu. Donizetti Paşa'nın, askeri bando müziği dışında İtalyanca parçalar ve opera aryalarından oluşan repertuarı, aralıksız görev yaptığı yirmi sekiz yıl boyunca Osmanlı modern müzik kültürünün oluşmasında önemli bir rol oynadı. (Özcan, 1988, s. 422-423)

1840'lardan itibaren Osmanlı sarayında bir Batı müziği kültürünün oluşmaya başladığını görüyoruz. Sultan Abdülmecid'in (s. 1839-1861) saltanatı döneminde Batı müziği ve enstürmanları saraydaki müzik kültürünün ve eğitiminin bir parçası haline geldi. Şehzade Abdülhamid babasının etkisiyle küçük yaşlarda batı müziği ve piyano dersleri almaya başladı ve zaman içinde Dussap, Donizetti, Guatelli ve Lombardi gibi zamanının ünlü Avrupalı bestecilerden Batı müziği öğrendi. Piyanoya özel bir ilgi duyduğu bilinen şehzade Abdülhamid bir Fransız olan Aleksandır Efendi'den piyano dersleri aldı. Sultan Abdülmecid'in sanata olan yoğun ilgisinin bir sonucu olarak 1859 yılında Dolmabahçe Saray Tiyatrosu açıldı ve tiyatronun açılışı Ceride-i Havadis gazetesinin 11 Ocak 1859 tarihli sayısında ilan edildi. (Polat , 2001, s. 41) Osmanlı sarayındaki tiyatro yurt ışından gelen konukların da ilgisini çekmiş ve konuk devlet adamlarının burada gösteriler izlemesi sebebiyle Dolmabahçe Tiyatrosu yabancı basın tarafından da yakından takip edilmiştir. (Polat, 2001, p.41) Osmanlı Arşivi belgeleri de Dolmabahçe Saray Tiyatrosu'nda temsil izleyen konuklar hakkında bilgi vermektedir. Bunlardan bir tanesi de 11 Ocak 1859'da saray tiyatrosuna davet edilen İran Sefiri dir. (BOA, 1859, HR.MKT., 272 57) Bu belgenin tarihinin Ceride-i Havadis gazetesinde yayınlanan saray tiyatrosunun açılışına dair haberle aynı tarihi taşıması İran sefirinin tiyatronun açılışına davet edildiğini göstermektedir. Ek1'de Osmanlı saray tiyatrolarının öncüsü olan Dolmabahçe Tiyatrosu'nun açılışından beş ay sonra L'Illustration Journal Universelle'de yayınlanan bu gravürü yer almaktadır ve bu gravür göstermektedir ki, ilk Osmanlı saray tiyatrosu dönemin Avrupa saray tiyatroları arasında iç dizaynı, aydınlatması ve dekorasyonuyla özel bir yere sahipti.

Çocukluğunu Dolmabahçe Sarayı'nda geçiren Şehzade Abdülhamid'in opera sevgisi Dolmabahçe Saray Tiyatrosu'ndaki temsillerle şekillendi. Babası Sultan Abdülmecid 1866 yılında henüz otuz dokuz yaşındayken ölene kadar saray tiyatrosunda opera temsilleri ve modern müzik dinletileri düzenli olarak devam etti. Dolmabahçe Saray Tiyatrosu'ndan sonra Şehzade Abdülhamid'in batı müziği ve opera sevgisini şekillendiren ikinci büyük etken Amcası Sultan Abdülaziz ile birlikte çıktığı Avrupa seyahati oldu. Sultan Abdülaziz, 1867 yılında Fransa İmparatoru III. Napolyon'un onur konuğu olarak Paris Fuarına davet edildi. İmparatorun gönderdiği davet 14 mart 1867 günü İstanbul'a ulaştı (Ruznamçe-i Ceride-i Havadis, 1867, no: 612, s. 2447) ve Sultan Abdülaziz 21 Mayıs 1867 Pazartesi günü daveti kabul ettiğini ve fuara şehzadeleriyle birlikte katılacağını Fransa sefirine bildirdi. (Ruznamçe-i Ceride-i Havadis, 1867, no: 656, s. 2621) Sultan Abdülaziz ile birlikte Avrupa seyahatine katılacak şehzadeler arasında o sırada 25 yaşında olan Şehzade Abdülhamid de vardı ve bu seyahat, genç şehzadenin Batı'daki sanatı ve kültürel ortamı bizzat tanıması için önemli bir fırsat oldu. Opera ve batı müziği ile ilk kez karşılaştığı Dolmabahçe Saray Tiyatrosu ve amcası Sultan Abdülaziz'e eşlik ettiği Avrupa seyahati Sultan Abdülhamid'in saltanat döneminde iki önemli sonuç verdi: Osmanlı tarihindeki ikinci saray tiyatrosu olan Yıldız Saray Tiyatrosu'nun inla edilmesi ve sultanın tahtta kaldığı otuz üç yıl boyunca Avrupa'da ve İstanbul'da modern müziğin gelişmesine destek vermesi ve hamilik etmesi.

1937 yılında meydan düzenlenme çalışmaları sırasında yıkılmış olan Dolmabahçe Tiyatrosu'ndan sonra Osmanlı sarayları içinde yer almış ikinci ve son tiyatro Yıldız Saray Tiyatrosu'dur. (Polat, 2001, p.42) 1889'da Yıldız saray kompleksinin kuzey bölümündeki ikinci avluya inşa edilmiş olan tiyatronun mimarı Vasilaki Kalfa'nın oğlu Yanko'dur. (Polat, 2001, p.78) Açılışından sultan II. Abdülhamid'in saltanatının sonuna kadar Yıldız Tiyatrosu imparatorluğun kültür ve müzik merkezi olmuştur. II. Abdülhamid saltanatı boyunca Avrupalı bestecilerin hamisi olmuş, bu sebeple pek çok Avrupalı besteci sultana eserlerini adamış, onun için besteler yapmış ve saraya sunmuştur. Bu dönem boyunca da Yıldız Sarayı ve saray tiyatrosu müziğin ve operanın önemli merkezlerinden biri haline gelmiştir.

2. Yıldız Tiyatrosu'nda La Traviata: Kadın ve Psikolojik Şiddet

İtalyan sanatçı Ernesto Rossi anılarında Yıldız tiyatrosuna dair bilgiler verirken sahnenin bale dışında her türlü müzik ve oyun gösterisine müsait olduğunu ve saray orkestrasnını en iyi

İtalyan ve Türk sanatçılardan oluştuğunu kaydeder. (Ergin, 1999, s.22) Yıldız sahnesinde dönemin pek çok önemli bestecisinin opera ve operetleri sahnelenmiştir fakat Yıldız Saray Tiyatrosunda Verdi'nin farklı bir yeri vardır. Giuseppe Verdi sultanın çok sevdiği bir besteci olarak bilinir ve bestecinin büyük bir portresi o dönemde Yıldız Saray Tiyatrosu'nun duvarını süslemektedir. (Ergin, 1999, p.22; And, 1971) Farklı kaynakların aktardığı ortak bir bilgi olarak Verdi'nin La Traviata operası sultanın en sevdiği operalardan biridir. Yıldız Sarayı'nda sahnelenen La Traviata operasının hüzünlü sonun sultanın isteğiyle değiştirildiği üzerine de bir söylem bulunmaktadır.

Alexander Dumas'ın Kamelyalı Kadın adlı eserinden uyarlanan La Traviata operası yazarın hayatındaki gerçek bir hikayeden de izler taşımaktadır. Alexander Dumas'ın eserinin kadın kahramanı gerçek hayattan alınmış bir karekter olan hayat kadını Mari Düpless'tir. Mari Düpless ve Dumas'ın mezarları (Oğul) Monmartr mezarlığında birbirilerine çok yakın mesafededirler. XIX yüzyılın ilk yarısında yaşamış Mari Düpless, Dumas (Oğul) dışında, dönemin ve müzik tarihinin en önemli besteci-piyanisti Liszt'in de hayatını derinden etkilemiştir. Verdi, bu esere müraacat ederken, Dumas ve Liszt'in hayatında olan olaylara şahit olmuş ve 19.yy toplumunun ahlak normlarının insan hayatını nasıl etkilediğini operasıyla anlatmak istemiştir. Bu sebeple Verdi Dumas'ın eserinin orjinal ismi olan "Kamelyalı Kadın"'ı " La Traviata" olarak değiştirmiştir. Operanın adı, hikayenin kahramanı Violetta'yı tanımlamaktadır. "La Traviata", kaybetmiş (ahlaksız, hayat kadını) anlamına gelmekte ve 19.yy ahlak anlayışını, bu dönemin normlarının etkisiyle toplumun Violetta'ya uyguladığı baskı ve psikolojik şiddeti vurgulamak amacıyla seçilmiştir. Verdi, eseri için özellikle bu ismi seçerek önyargılara karşı Violatta'nın iç güzelliğini yansıtmaya çalışmıştır. (Cantoni, &Schwarm, 2016)

Şüphesiz Verdi'nin Dumas ve Liszt'i mutsuz eden toplumsal şiddet ve baskı öğelerini bestelediği operanın konusu olarak seçmesinin bir sebebi de bu hikayenin yansımalarının bestecinin hayatında önemli bir yeri olmasıdır. Verdi, opera sanatçısı Giuseppina Strepponi ile evlendikte sonra, 12 sene boyunca toplumsal baskı ve psikolojik şiddete maruz kalarak yaşamak zorunda kalmştır çünkü Giusepina, La Traviata'nın kahramanı Violetta gibi toplumun ahlak normlarına uygun olmayan bir kadındır. Giusepina'nın, evlilik dışı 3 çoçuğu vardır fakat tüm toplumsal baskılara rağmen Verdi, 1859 yılında Giusepina'yla evlenmiştir. Verdi'nin unutulmaz eseri La Traviata, bestecinin hayatında bütün bu olayların ceryan ettiği bir dönemde yazılmıştır. Bu sebeple Verdi'nin eseri her ne kadar canlı müziklerle dolu olsa da psikolojik şiddetin yansımalarını ve bir kadının trajedisini büyük ustalıkla anlatır.

2.1. La Traviata'da Psikolojik Siddet Öğeleri

Violetta, vücudunun acınası zayıflığı, uzun ve ince boynu, incecik parmakları, parlak ve hüzünlü gözleri ve solgun yüzüyle çok etkileyici ve güzel bir kadındır. Etkileyici güzelliğinin sebeplerinden biri de onu yavaş yavaş ölüme götürecek olan veremdir. Violetta'nın bir hayat kadını olması onun kırılgan güzelliğini toplumun gözünde değersiz kılmakta ve büyük aşkının önündeki en büyük engel olarak karşısına çıkmaktadır. Operanın 1853 yılındaki prömiyerinde başarı kazanamamasının önemli sebepleri arasında oyuncu ve kostüm seçimindeki yanlışlıklar kadar o dönemde toplumun, opera sahnesinde bile olsa, kendisiyle yüzleşmeye hazır olmaması şeklinde yorumlanmıştır. Bu sebeple La Traviata hak ettiği başarıya daha sonra kavuşacaktır.

Verdi eserinin konusunu verem ve aşk olarak iki anabaşlığa ayırmıştır. Besteci esere lirik bir girişle başlar ve girişte birinci temayı vereme, ikinci temayı da aşka vererek konuda bütünlük sağlar. Opera prelüdden sonra perdelerini meşhur 'Libiamo ne'lieti calici' parçasıyla açar. Violetta iyileşmesi şerefine evinde bir davet verir. Konuklar, arka planda hor görülüp aşağılanan Violetta'nın şerefine kadeh kaldırırlar.

Örnek1: G. Verdi La Traviata 'Libiamo ne'lieti calici'

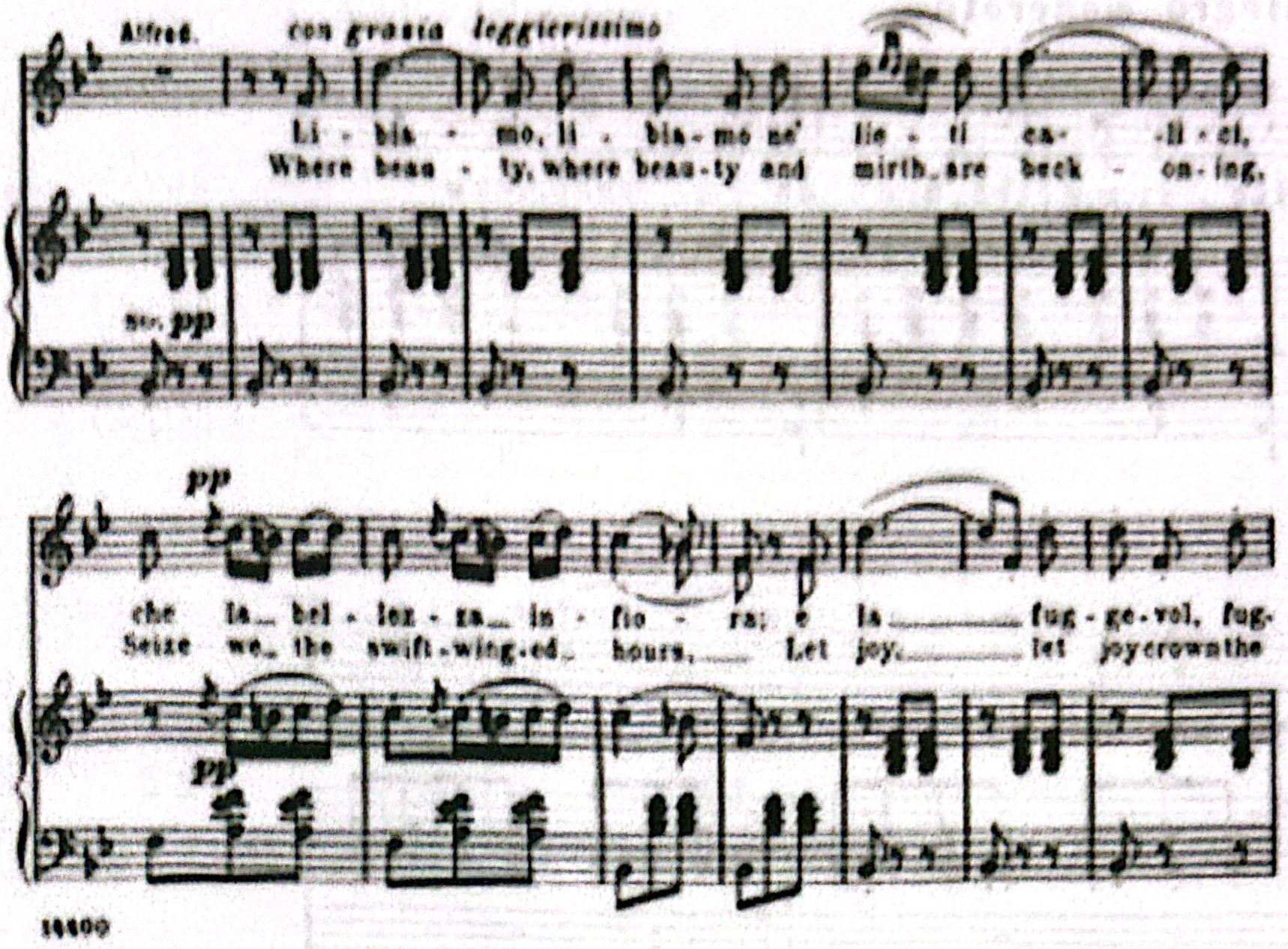

Davetliler arasında yakışıklı, asil ve onurlu bir aileden gelen Alfred de vardır. Alfred Violetta'ya ilk görüşte aşık olur. Violetta da Alfred'den etkilenmiştir ve Alfred'in görüşme isteğini kabul eder. Bir davette başlayan aşk kısa zamanda büyür ve toplumun dikkatini çekmeye başlar. Opera içinde Violetta'nın toplumsal ön yargılarla savaşını yansıtan aryalara her perdede yer verilir. İlk aryasında aşkının mutluluğunu anlatan Violetta 'Ah forse lui che l'animasolinga ne'tumulti' (hayallerimde bana aşkını itiraf eden sen değil misin) sözleriyle duygularını ifade eder.

Toplumun baskısından kaçmak isteyen aşıklar Paris'i terk eder ve sayfiyede bir eve yerleşirler. Fakat toplumun baskısı ve Violetta'ya uyguladığı psikolojik şiddet burada da hiç azalmadan devam eder ve toplumusal baskılara bir de Alfred'in ailesinin baskıları ve Violetta'ya uyguladığı psikolojik şiddet eklenir. Operanın bu bölümünde Violetta ve Alfredo'nun babası Germon'un düeti19.yy'ın ahlak normlarını, toplumsal baskıyı ve sonunda Violeta'yı aşk ve verem adı altında ölüme götürecek olan psikolojik şiddeti gözler önüne serer. Violetta ve Germon'un düeti eserin duygusal doruk noktası (kulminasyonu) olarak tanımlanabilir. Bu düette seyirciler toplumun yüksek tabakasından, eğitimli ve saygın bir babanın oğlunun mutluluğu için topluma karşı çıkamayacak kadar zayıf düştüğünü ve en büyük aşkların bile toplumun katı kurallarını yenemeyeceği en açık şekilde görürler. Bu düette Violetta her ne kadar aşkına sahip çıkmaya çalışsa da, Alfredo'nun babası Germon'un "Sen vazgeçmezsen ailem mahvolur", "Oğlum seninle evlenirse kızımın hayatı kararır" gibi ifadeleri ile aşağılanan Violetta, Alfredo'dan ayrılması için baskı altına alınır ve maruz kaldığı yoğun psikolojik şiddet sonucunda aşkından vazgeçmeye mecbur kalır.

Örnek 2: G. Verdi La Traviata Duet Violetta And Germont

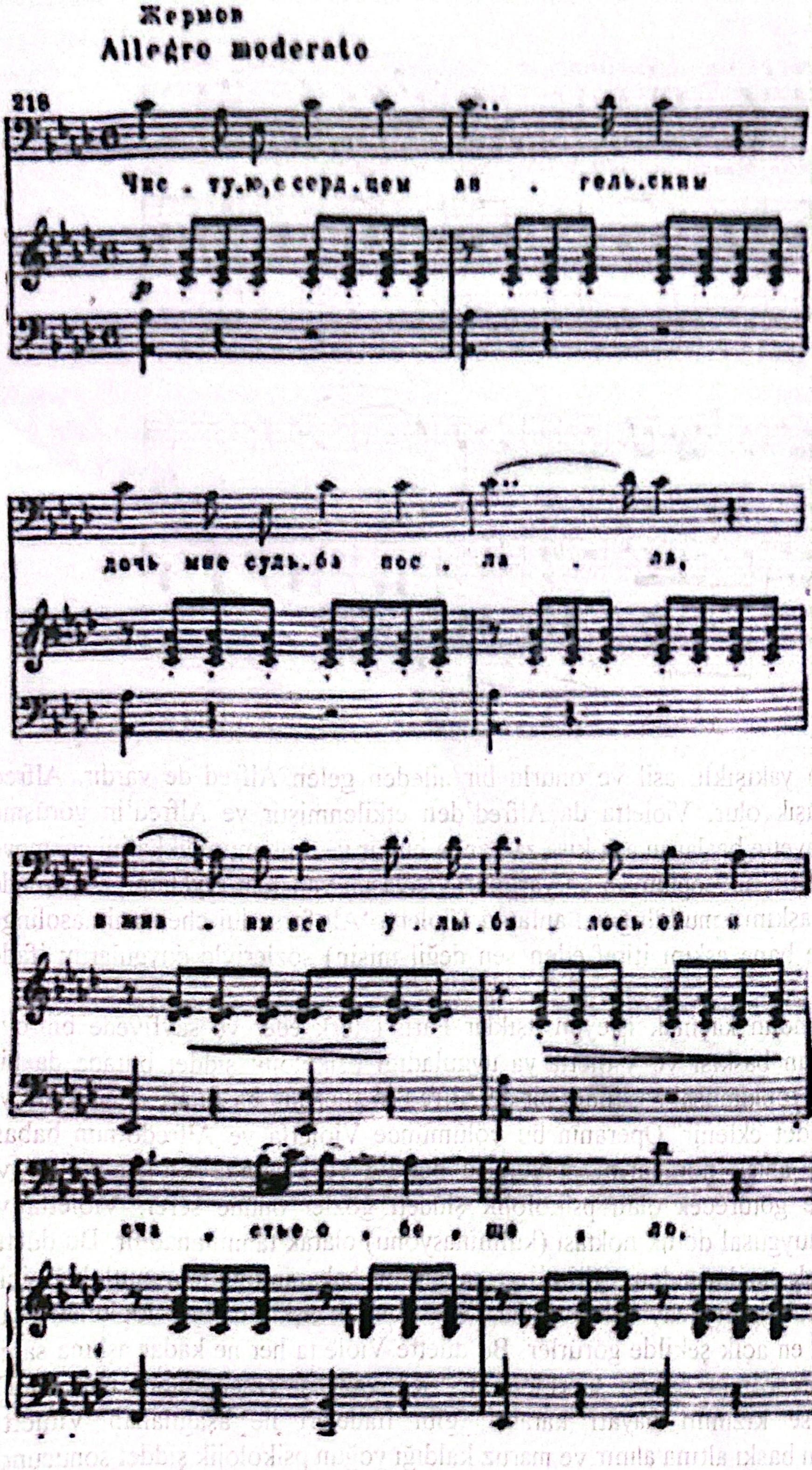

Violetta'nın 'Addio del passato' sözleriyle başlayan aryası onun maruz kaldığı psikolojik şiddet sebebiyle çektiği acıyı, toplumsal ahlak normlarıyla parçalanan hayatını, toplumun aşkı ve mutluluğu onun hakkı olarak görmeyip elinden almasını anlatır. Bu aryada Violetta umutsuzluğunu 'İsmimin yanında bir haç bile konulmadan toprak kemiklerimi örtecek, Bir haç bile olmayack, Bir çiçek bile....' sözleriyle anlatır ve öldükten sonra asla huzur bulamayacağını ifade eder.

Örnek 3: G. Verdi La Traviata 'Addio del passato'

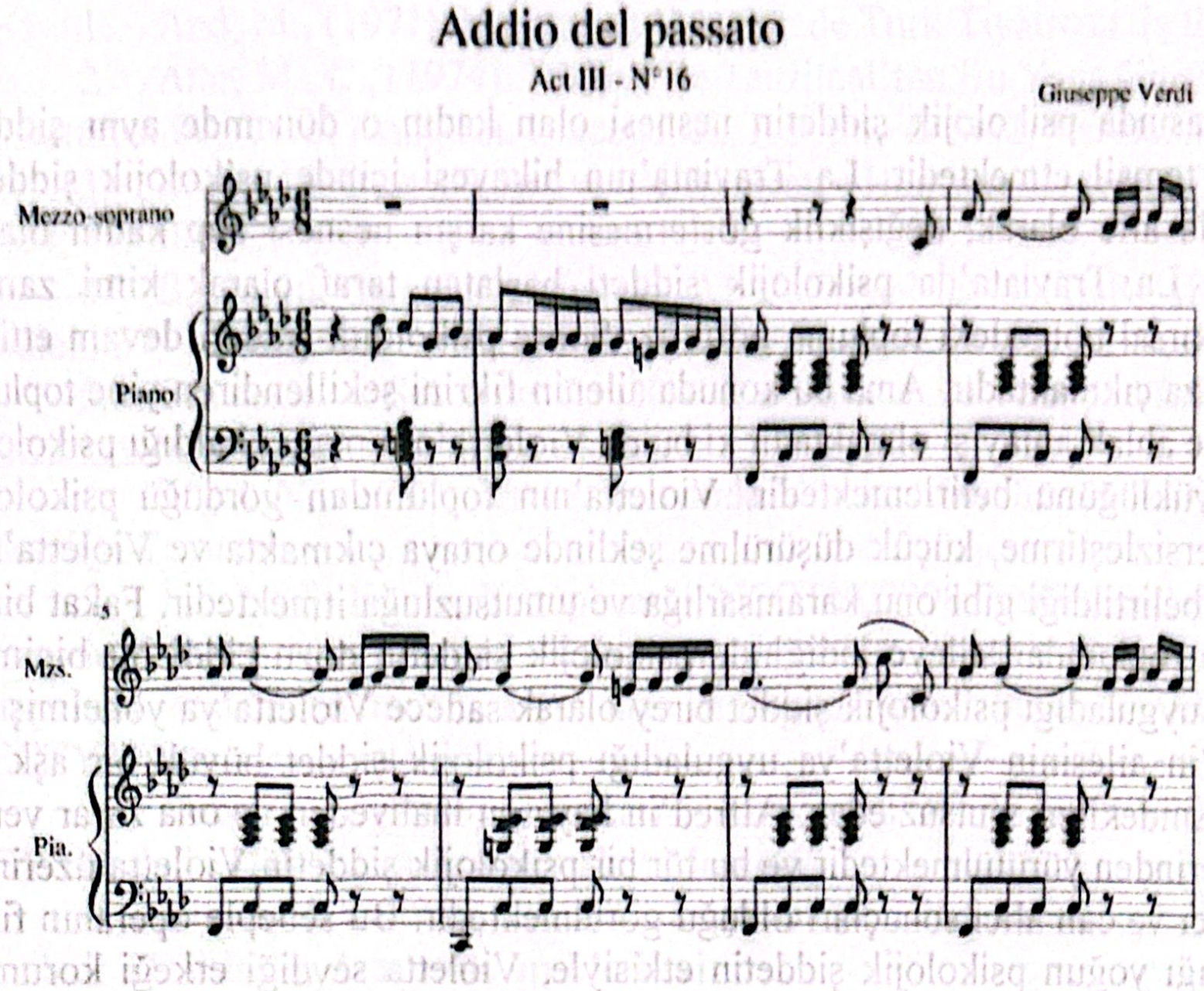

Psikolojik şiddetin final sahnesindeki yansımaları La Traviata'yı seyirci için unutulmaz yapan unsurların başında gelmektedir. Tüm aile baskılarına ve toplumun dayatmalarına rağmen aşkından vazgeçemeyen Alfred Violetta'sına geri döner fakat artık çok geçtir. Aşk, verem ve maruz kaldığı psikolojik şiddet Violetta'yı tüketmiştir ve Violetta ölmek üzeredir. Alfred'in aşk sözleri ve vaatleri karşısında "Ölümü beklemek ne kadar korkunçtur" sözleriyla başlayan aryasında Violetta hayata ve insanlara küsmüş bir bedenin içinde hala yaşamak için çırpınan bir kadını canlandırır. Fakat Violetta aşk, verem ve psikolojik şiddet yüzünden tükenmiştir ve operanın final sahnesinde kemanların seslendirdiği hüzünlü aşk teması eşliğinde sevdiği adamın kolları arasında son nefesini verir.

LaTraviata'da kadına uygulanan toplumsal şiddetin kadın- aşk- ölüm üçgeni içinde ele alınması Yıldız Saray Tiyatrosu'nda bu eseri izleyen saray halkını derinden etkilemiştir. Bu operanın saray tiyatrosunda ilk kez Sultan Abdülmecid zamanında Dolmabahçe Tiyatrosu'nda sergilendiği konusunda bir söylem bulunduğu için Sultan Abdülhamid'in bu operayı ilk kez şehzadelik döneminde izlediğini varsayabiliriz. La Traviata operası, bu hüzünlü hikayenin hem bestecisi hem de hayat hikayesindeki benzerlikten dolayı kahramanlarından biri olan Verdi'nin Yıldız Tiyatrosu'ndaki portresinin altında defalarca sergilenmiştir. Veremin annesinin, babasının ve aile çevresinden kişilerin ölüm sebebi olması, şüphesiz ki bu operayı Sultan Abdülhanid için özel kılan sebepler arasındadır. Sultanın özel hayatındaki trajedilere opera sahnesinde anlatılan hikayedeki paralellikler de eklendiğinde, Verdi'nin La Traviata operası hem Sultan

Abdülhamid'in hayatındaki hem de Yıldız Sarayı opera sahnesindeki özel yerini fazlasıyla hak etmektedir.

Sonuç

La Traviata operasında psikolojik şiddetin nesnesi olan kadın o dönemde aynı şiddete maruz kalan kadınları temsil etmektedir. La Traviata'nın hikayesi içinde psikolojik şiddetin öznesinin, toplum ya da aile olarak, değişiklik göstermesine karşın nesnesi hep kadın olarak karşımıza çıkmaktadır. La Traviata'da psikolojik şiddeti başlatan taraf olarak kimi zaman şehirdeki, kimi zaman kırsal bölgedeki toplumu görürüz. Sonra psikolojik şiddeti devam ettiren taraf aile olarak karşımıza çıkmaktadır. Ama bu konuda ailenin fikrini şekillendiren yine toplum, toplumun ön yargıları ve ahlak anlayışı olmaktadır ki bu da Violetta'nın maruz kaldığı psikolojik şiddetin türünü ve büyüklüğünü belirlemektedir. Violetta'nın toplumdan gördüğü psikolojik şiddet aşağılanma, değersizleştirme, küçük düşürülme şeklinde ortaya çıkmakta ve Violetta'nın ilk aryasında da açıkça belirtildiği gibi onu karamsarlığa ve umutsuzluğa itmektedir. Fakat birey üzerindeki sosyal baskı toplumdan aileye indiğinde psikolojik şiddetin dozu ciddi bir biçimde artmaktadır. Toplumun uyguladığı psikolojik şiddet birey olarak sadece Violetta'ya yönelmiş bir şiddettir. Fakat Alfred'in ailesinin Violetta'ya uyguladığı psikolojik şiddet büyük bir aşk ile sevdiği erkeği ve çevresindekileri mutsuz eden, Alfred'in hayatını mahveden ve ona zarar veren kadın olma söylemi üzerinden yürütülmektedir ve bu tür bir psikolojik şiddetin Violetta üzerinde çok daha yıkıcı, yıpratıcı ve can alıcı sonuçları olduğu görülmektedir. Bu sebeple operanın final sahnesinde maruz kaldığı yoğun psikolojik şiddetin etkisiyle, Violetta sevdiği erkeği korumak için aşkından vazgeçmeyi seçer. Elbette ki bu kaçınılamaz vazgeçme ancak ölüm ile olabilecek bir ayrılıktır ve bu ölümün adı da o dönemin en romantik aşk hastalığı olan "verem" dir.

Ek 1: Dolmabahçe Saray Tiyatrosu

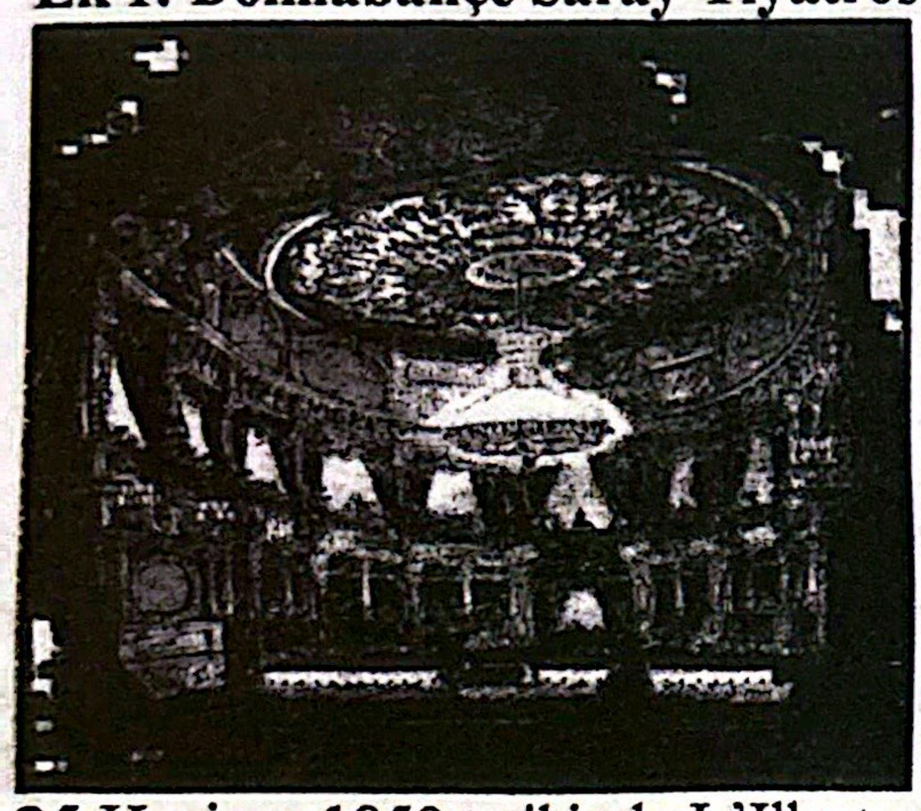

25 Haziran 1859 tarihinde L'Illustration Journal Universelle'de yayınlanan Dolmabahçe Saray Tiyatrosu gravürü. (Tuğlacı, 1993)

Ek 2: Yıldız Saray Tiyatrosu

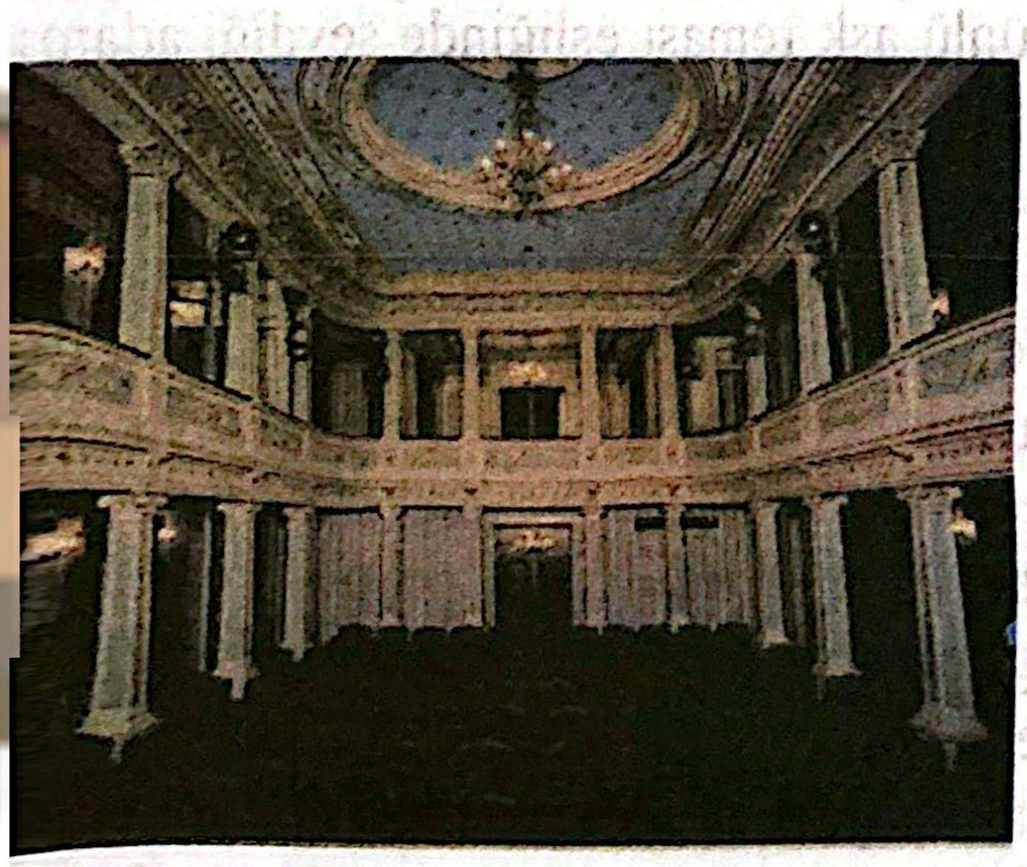

arsiv.sehir.edu.tr:11498/479, Gazete küpürü, Skylife, Nisan 1994.

Kaynakça:

1. And, M., (1971). Meşrutiyet Döneminde Türk Tiyatrosu. İş Bankası Yayınları
2. Atar, M., C., (1974). Türkiye'de Tanzimat'tan Bu Yana Giuseppe Verdi ve Sanatı, Uluslararası IV. Verdi Kongresi. Chicago, IL: Instituto di Studi Verdiani.
3. Başkanlık Osmanlı Arşivi (BOA). Hatt-ı Hümayunlar (HAT.), Dosya: 294, Gömlek: 17484, 17/ 08/1825.
4. Başkanlık Osmanlı Arşivi (BOA). Hariciye Mektubi (HR.MKT.), Dosya: 272, Gömlek: 57, 11/01/1859.
5. Cantoni, L. & Schwarm, B., (2016). La Traviata. Encyclopedia Britannica. https://www.britannica.com/topic/La-traviata
6. Ergin, N., (1999), Yıldız Sarayında Müzik: Abdülhamid II Dönemi, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları
7. İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, NECTY08998. Nadir Eserler Kütüphanesi'nde bu dönemde Osmanlıca'ya çevrilmiş ve basılmış operaların örnekleri bulunmaktadır. Ayrıca Yıldız Sarayı'nda sahnelenen operalara dair liste ve bilgileri içeren bir elyazması yine bu kütüphanede NECTY08998 numasıyla kayıtlıdır.
8. Özcan, N., (1988). Mızıka-i Humayun, TDV İslâm Ansiklopedisi (c.31, pp. 422-423). İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi
9. Bilgin, B., (1988). Yıldız Sarayı. TDV İslâm Ansiklopedisi (c.43, pp. 541-544). İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi
10. Polat, M., M., (2001). Dolmabahçe ve Yıldız Saray Tiyatroları Üzerine Mimari Değerlendirmeler (Yüksek Lisans Tezi, Yıldız teknik Üniversitesi, Türkiye). http://dspace.yildiz.edu.tr/xmlui/handle/1/11014
11. Rado, Ş., (Ed.). (2018). Paris'te Bir Osmanlı Sefiri: Yirmisekiz Mehmet Çelebi'nin Fransa Seyahatnamesi. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
12. Ruznamçe-i Ceride-i Havadis, 1867, İmparator III. Napolyon'un Sultan Abdülaziz'i Paris Fuarı'na onur konuğu olarak davet etmesi, no: 612, s. 2447.
13. Ruznamçe-i Ceride-i Havadis, 1867, Sultan Abdülaziz'in Fransa İmparatoru III. Napolyon'un davetini kabul ettiği ve fuara şehzadeleri ve mahiyetiyle birlkte katılacağı, no: 656, s. 2621.
14. Sevengil, A., R., (1969). Opera Tarihi ile İlk Temaslarımız II, Devlet Konservatuarı Yayınları, M.E.B.
15. Sevengil, R., A., (1959). Opera San'atı İle İlk Temaslarımız. İstanbul: Maarif Basımevi.
16. Tuğlacı, P., (1993), Osmanlı Mimarlığı'nda Balyan Ailesi'nin Rolü, İstanbul: Yeni Çığır Kitabevi.

Туту Айдыноглу
Нурай Очаклы

ЛА ТРАВИАТА НА ОПЕРНОЙ СЦЕНЕ ДВОРЦА ЙЫЛДЫЗ: ЖЕНЩИНЫ, ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ НАСИЛИЕ И СМЕРТЬ

Резюме: В этом исследовании, которое было написано с использованием архивных документов и обзора литературы, были исследованы развитие культуры во дворце Йылдыз, рост любви к опере во время правления Абдулхамита Хана, в частности к опере Верди «Травита». Кроме того, были исследованы история написания оперы «Травиата», события, которые начались в то время, события в личной жизни копирайтера и композитора оперы, особенно аспекты морального насилия в отношении женщин. В то же время были сопоставлены масштабы этого насилия во дворцовый период и в современный период.

Ключевые слова: дворец Йылдыз, опера, западная музыка, туберкулез, насилие в отношении женщин.

Tutu Aydinoglu
Nuray Ocakli

LA TRAVIATA ON THE STAR PALACE OPERA STAGE: WOMAN, PSYCHOLOGICAL VIOLENCE AND DEATH

Summary: In this article, written through archival documents and literature, the development of culture in the Yildiz Palace, the increase in love of opera during the reign of Abdulhamit Khan and the importance of Verdi's La Travita Opera in particular were investigated. In addition, the history of the writing of the opera La Traviata, the events that led at that time, the events in the private life of the copywriter and composer of the opera, especially the dimensions of spiritual violence against women, were investigated. At the same time, the dimensions of this violence in the palace period and in the modern period are also compared.

Key words: Yıldız Palace, Opera, Western music, TB, violence against women

Məqalənin redaksiyaya daxil olma tarixi: 05. 04. 2021
Məqalənin təkrar işlənməyə göndərilmə tarixi: 10. 04. 2021
Məqalənin çapa qəbul olunma tarixi: 11. 04. 2021
Məqaləni çapa tövsiyə edən sahə redaktorunun (və ya üzvünün) adı: Professor Minəxanım Əsədova